

VAR DET VANSKELIG?

Vi ser at sakene de behandlet er stort sett av samme karakter og kaliber som i moderne tid med referatsaker, valg til nemnder, 17-maikomiteer, reduksjonstabeller, og budsjetter. De bestemmer skattører, bestemmer husleier, gir tilskudd og avslag på søknader. I trange tider er det flere vanskelige søknader om ettergivelser av skatt, bevilgninger til fattige og endog uoverenstemmelse i havnekassen å ta stilling til. For ikke si en vanskelig bank som ville ha de til å skrive under på garantier.

- De er utsatt for flere avisoppslag. Først omkring valget, men også om kommunestuten og en anonym "skattyter" holdt det gående med flere mistroiske oppslag der han betviler ordførerens evne til å budsjettere. Ordfører Aasa gav lange tilsvare ved tre anledninger.
- De arrangerte Brennevinsvalg og Stortingsvalg med masse formaliteter.
- De meislet ut reglement for skjenking og herberge og søkte departementet om at kommunen selv skulle bestemme hvem som skulle få skjenke og herberge.
- De bestemte grenser for kastevågene på Utsira.
- De måtte håndtere en skattesak som viste seg å skulle vare i 9 år. Ja, selv så seint som i 1994 var saken en heit potet som ikke skulle omsnakkes!

"Klimaet" de regjerte i må ha vært ganske tøft...

NRK-medarbeider møtte motvilje under filmarbeidet

– Overraskende sårt tema

Det var temmelig overraskende å finne så mye motstand og såre følelser blant Utsira-befolkningen så lang tid etter begivenheten, sier programskaper Magne Misje fra NRK, Haugeund. Stolthetsfølelsen han hadde ventet å finne viste seg å sitte langt inne hos innbyggerne i landets minste kommune.

Vorden hadde fått sin første kvinnelige ordfører, og et kvinnedominert kommunestyre, som tok sin oppgave på alvor. Ordfører Åsa Helgesen spiltes av nåværende trykkesjef på Utsira, Tea Birkeleind (i midten). Også de andre rollene blir spilt av lokalbefolkningen på Utsira.

Utsira-folkets såre følelser tilskriver Misje

dien skattesaken som var utslagsgivende for det sensasjonelle valgresultatet. En sak som skapte splid og fiendskap i det lille samfunnet.

Avtalen NRK og Utsira-folket hadde, var at Utsira selv skulle stille med skuespillere til rekonstruksjonen. Da Misje og hans team kom til Utsira for å gjøre opptak, viste det seg at hele fire kvinner

hadde trukket seg som følge av det hårsåre temaet, og man måtte i all hast finne noen som kunne steppe inn i rollene.

– Stoltheten er nok overskygget av skattesaken. Utsira-folket har ikke oppdaget - eller villet oppdage - det sensasjonelle som lå i at kvinnene virkelig var sterke nok til å ta på seg den oppgaven. Og fortsatt hersker det stor splid om denne saken. Noe som blant annet kom til uttrykk da de skulle finne en plass til bysten av Åsa Helgesen som skal avdukes 8. mars. Bysten har stått ferdig i fire år, men er foreløpig plassert på et lager. Diskusjonen har gått på om den skal plasseres ved kirken - og dermed representere jordmoren Åsa Helgesen - eller ved rådhuset - og representere ordføreren

Til skattyter.

I min skrivelse i bladet av 23. f. m. til dem meddeltes om budgettets behandling, vedtak og approbasjon, samt søkte å opplyse om de ting som jeg av deres skrivelse fant at de besveret dem over, men som jeg nu tror de er misforstået med, formodentlig falt det ikke i Deres smak.

Det forbauser mig i høi grad når De nu atter spør om det er herredstyret eller min egen beslutning. Når De ikke vil tro hvad som er blitt meddelt, så henvend Dem til fylkesmannen derom.

De skattyter anfører også, at det ikke er herredstyret som bevilger fylkeskatten og at den behøver ingensomhelst behandling av herredet, men bare betale den.

Henviser herved til lov om kommunestyre på landet paragraf 22 hvor det bl. a. heter: I budgettet opføres alle kommunale inntekter og utgifter. Utgifter og inntekter opføres så vidt mulig med sitt bruttobeløp.

Hvordan det har vært gjort før, finner jeg mig ikke beføiet til å gjøre rede for, det vil De få opplyst hos vedkommende, som før har hatt med budgjettering å gjøre. Avskrift av budgettet er oversendt ligningsnevnden til uligning.

De skattyter anfører også, at det ikke her gjelder redusering,

men forhøielse av et vedtatt budgett.

Som før meddelt er budgettet vedtatt og approbert med 16450 når de så anker over at følgende ikke skulde vært opført på budgettet underballanse kr. 1480 fylkesskatt 900, tilsammen kr. 2380 så vilde det bli å redusere budgettet fra kr. 16450 til kr. 14070, men dette kaller de å forhøi.

Når de også skriver at fylkeskatten ikke er gått ned på grunnlag av fordelingsmåten, viser det, at de intet kjennskap har derom. Hvad mauren angår så setter den op et budgett som holder skjönt den ingen fyrste foged eller hersker har. Og som De nevner er det særdeles godt å ha en mann å rådføre sig med.

Ytterligere skriverier av denne art fra anonym skattyter forblir ubesvart.

Utsira den 6—9—26.

Åsa Helgesen.

FIKK DE HJELP?

I dag heter det "konsulenter". Vi kan ikke holde imot de at de brukte gratis konsulenter i form av sine menn?! De var ikke dumme heller...

I skattesaken innhentet Åsa endog hjelp fra ordføreren i Skåre.

I saken om kastevåger var det menn i alle ender og utvalg, men kvinnene måtte sette sitt segl på papirene til slutt! Likeledes i et vanskelig spørsmål om kaier: Hva gjorde kvinnene? - Satte ned en komité med eksperter! Selvsagt bare menn. Det var jo de som var fiskere og sjøfolk.

Vi må huske på at dette var sterke kvinner.

Martin Nag-statssipendiaten vår, skyter frem Kaia Kvalvik som hjernen og drivkraften blant kvinnene. Hun drev verthus "der kunstnere og intellektuelle var stadige gjester". Åsa sjøl var av øyas best utdannede med sin jormorskole i Oslo. Hun var også i høyeste grad skrivefør. Hun skrev selv protokollene. Hun skrev forresten gode brev hele livet, helt til hun døde.

U T S I R A

♀ ♀ ♀ ♀ ♀ ♀ ♀ ♂ ♀ ♀ ♀ ♀

Den kommunale stut på Utsira.

Det kvinnelige herredstyre på Utsira er nu komme langt inn i sitt annet regjeringsår. Der var vistnok mange som trakk på smilebåndet, da kvinnene tok ledelsen derute, men tvilene er gjort tilskamme. Kvinnene har klart sakene godt. Og debatter med mindre parlamentariske uttrykk er helt uteblitt. Imidlertid er der i den siste tid kommet op en sak, som vekker almindelig diskusjon og så å si har mobilisert hele Sira enten på den ene eller annen side. Og saken er noget ekstraordinær. Den angår underholdningsbidrag til en stut «kommunestuten» som den er blitt døpt derute. For ca. 3 år siden slo endel gårdbrukere på Utsira sig sammen om å kjøpe en avisstut. Stuten gikk til en begynnelse på legd, et arrangement som de interesserte imidlertid fant for dyrt i lengden. Og de innsendte derfor et andragende til herredstyret om bevilgning av et underholdningsbidrag av 300 kroner til stuten — forelselig for et år. Saken valte adskillig røre i herredstyret. Der blev en temmelig hidsig debatt og det er rimelig for der stod kvinnene bak begge parter — både den som stred for stuten og den som var imot bevilgningen. Resultatet blev at 8 kvinnelige og den enlige mannlige representant i herredstyret stemte for bidraget og 6 kvinnelige mot. Men debatten om saken fortsattes å lange baner på Utsira og sennere er almindelig opskakede. Og der er liten sannsynlighet for at de faller tilro — for det første iallefall.

Når det gjelder Utsira-affæren forelegger jeg bestandig disse for min alderstegne venn Bertel i Norevågen. Han sitter inne med betydelig sakskyndighet og hans kritikk er både fogt og rammende. Bertel var dypt indignert over bevilgningen til stuten. Bare «kommunestuten» nevnes er han rent i ekstase.

Da jeg lørdag ved 6-tiden om morgenen går min rolige gang fra Sorevågen til Norevågen for å ta «Herdis» til byen er der fredelig på Utsira. Bare en enkelt mann står og går og måkene marajerer i flokkevis rundt i på markene og like op på veien. Alt er ånder fred og ro og forsoning. — På turen kommer jeg forbi Bertels uthus. Gamlen sitter ved alpesteinen og reparerer en lja. Jeg sier ham farvell og takk for denne gangen.

«Å ja», sier Bertel, «du har vel fått mskje å sette i blae denne gonjen. Der hende mskje på Sira. Men det seie og deg, du må endelig ikkje gylfma å ta me i blae om den travet den stuten».

Dixl.